

Commissie voor Second Opinions

MOOI
NOORD-
HOLLAND

ADVISEURS
OMGEVINGSKWALITEIT

Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad
T.a.v. Walther Schoonenberg

De Commissie voor Second Opinions van MOOI Noord-Holland heeft op verzoek van de heer Walther Schoonenberg, secretaris van de Vereniging Vrienden van de Amsterdamse Binnenstad (hierna VVAB), een nadere toelichting gegeven op haar advies over de verleende Omgevingsvergunning voor de renovatie en uitbreiding van het Amsterdam Museum op de locatie Kalverstraat 92 in Amsterdam, uitgebracht op 27 maart 2024.

Inleiding

Naar aanleiding van de behandeling door de Rechtbank Amsterdam heeft de VVAB een aantal vragen, die door de Commissie voor Second Opinions in een digitale bijeenkomst puntsgewijs zijn beantwoord.

De commissie werd vertegenwoordigd door mevrouw Dorine van Hoogstraten (architectuurhistorica), met de vaste voorzitter van de commissie, de heer Onno Vlaanderen (architect).

De commissie werd bijgestaan door mevrouw Aniek de Jong, beleidsmedewerker van MOOI Noord-Holland en commissiesecretaris.

Bij de bijeenkomst waren voorts aanwezig:

- De heer Walther Schoonenberg, namens VVAB;
- Mevrouw Juliet Oldenburger, namens VVAB.

Toelichting

Vraag 1: Kan de Verkenning van Monumenten en Archeologie, waarin reeds rekening wordt gehouden met de ontwikkeling van het complex, gelet op de Richtlijnen voor Bouwhistorisch Onderzoek, naar uw oordeel als waardestelling dienen?

De 'Verkenning naar Ontwikkelmogelijkheden' van Monumenten en Archeologie kan niet worden beschouwd als onafhankelijk bouwhistorisch onderzoek, omdat een dergelijk onderzoek los moet staan van gebruikersbelangen en beoogde ontwikkelingen. Overigens pretendeert dit onderzoek ook geen onafhankelijke bouwhistorische verkenning te zijn maar is getiteld: 'Verkenning van de Ontwikkelmogelijkheden'. In het stuk lezen we: 'Om inzicht te krijgen in de mogelijkheden die het van rijkswege beschermde complex biedt, is het noodzakelijk de aanwezige monumentale waarden en de daaruit voortvloeiende ontwikkelperspectieven te kennen. Daarom heeft Monumenten en Archeologie deze verkenning vervaardigd. Omwille van de overzichtelijkheid en de praktische bruikbaarheid van deze verkenning wordt hier volstaan met een schets van de relevante ontwikkelingsfasen.'

Op hoofdlijnen komt de Verkenning van Monumenten en Archeologie tot dezelfde conclusies als de Bouwhistorische verkenning Meijers uit 2019, die door de Commissie voor Second Opinions wordt onderschreven. Voor beide rapportages geldt echter dat de Bouwhistorische verkenning Wevers/Van Luipen een belangrijke aanvulling is. Het gaat dan om de beschrijving en waardering van de stedenbouwkundige structuur van het gebouwencomplex en de beschrijving en waardering van de ingrepen door Van Kasteel/Schipper in de jaren 70 van de vorige eeuw.

Vraag 2: Geeft de Verkenning Monumenten en Archeologie nog aanleiding voor andere opmerkingen die in het SOC-advies niet zijn gemaakt?

Er is een discrepantie tussen tekst en beeldmateriaal inzake de waardering van de hoofdstructuur: de tekst op pagina 6 stelt "de hoofdopzet ('plattegrond') van het

Datum

6-5-2024

Dossier

MNH 24-01 OVDvHADJ

Betreft

Nadere toelichting op het advies van de second opinion commissie over de omgevingsvergunning voor renovatie en uitbreiding Amsterdam Museum

Blad

1/3

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

museumcomplex met open binnenplaatsen en de museumstraat... is van hoge monumentale waarde", maar de interventiekaart op pagina 34 kent aan deze delen geen waarde toe (wit in plaats van rood).

Dat een aantal bouwdelen voor de verkenning niet is bezocht, lijkt voor de beoordeling in dit stadium, die vooral toeziet op de ingrepen in de hoofdstructuur, niet onoverkomelijk. Wel zal bij verdere uitwerking van bouwplannen, ook de bouwhistorische verkenning verder gedetailleerd moeten worden.

Vraag 3: Heeft de Rechtbank volgens u juist geoordeeld dat de structuur van de Schuttersgalerij afleesbaar blijft en het vergunde plan dus voldoende rekening houdt met de aanwezige waarden zoals de ruimtelijke werking van de galerij?

De ingreep vormt een grote aantasting van de oorspronkelijke structuur van het gebouwencomplex, met de Begijnsloot (later Begijnsteeg) als herkenbare en openbaar toegankelijke 'voeg' tussen de bebouwing aan Jongens- en Meisjesplaats. Dat de Stadshal en Schutterszaal verlaagd zijn ten opzichte van een eerdere schets, doet er niets aan af dat het huidige voorstel de structuur sterk aantast. Deze structuur heeft een hoge ensemblewaarde, vanwege de plaats van het gebouwencomplex in de fijnmazige structuur van de Amsterdamse binnenstad en het verband tussen de posities van de gebouwen en de historische verkaveling en groei van het complex.

Het grote platte dak tussen de twee bestaande nokken vormt tevens een verstoring van het beschermde dakenlandschap, omdat ook hier de oorspronkelijke structuur van twee lineaire zadeldaken met daartussen de 'voeg' van de Begijnsloot (later de Schuttersgalerij), nagenoeg onherkenbaar wordt.

We constateren dat bij de planaanpassingen steeds is vastgehouden aan de programmawens van het museum, terwijl bij een monument, zeker bij een topstuk als dit gebouwencomplex, juist het gebouw leidend moet zijn. Het monument zelf wordt ook wel gezien als onderdeel van de collectie. Een dergelijk belangrijk gebouw zou uitgangspunt moeten zijn bij de moderniseringsopgave waar het Museum voor staat. Onvoldoende is onderzocht of een optimale balans tussen monumentale waarden en programmawensen verbeterd kan worden door bijstelling van het programma.

Vraag 4: Acht u het 'alternatieven'-onderzoek van NRA toereikend en is daarmee voldoende onderzocht of er alternatieven mogelijk zijn die minder ingrijpen op de aanwezige waarden?

Het onderzoek naar verschillende scenario's en mogelijke posities van de zalen door Neutelings Riedijk Architecten neemt de grote zaal steeds als uitgangspunt en richt zich vooral op het optimaliseren van de museale waarden (aangeduid met + en -). Onvoldoende is onderzocht of een optimale balans tussen monumentale waarden en programmawensen verbeterd kan worden door bijstelling van het programma.

Vraag 5: Ziet u andere voor de hand liggende alternatieven voor de realisatie van een grote zaal, die minder afbreuk doet aan het monument?

Zonder zeer gedetailleerde kennis van deze complexe ontwerpogave is deze vraag niet goed te beantwoorden. Maar er lijken wel degelijk alternatieve oplossingen te zijn, zeker in combinatie met een bijstelling van de programmawens, zonder dat hierdoor de missie van het Amsterdam Museum onmogelijk wordt gemaakt.

Vraag 6: Wat is uw deskundige oordeel over het door de Rechtbank gestelde t.a.v. de verkleining van de zaal? Kortom: Is de omslag van het negatieve naar het positieve advies, gelet op de aanwezige waarden en de planaanpassingen, naar uw oordeel voldoende gemotiveerd?

Datum

6-5-2024

Dossier

MNH 24-01 OVDvHADJ

Betreft

Nadere toelichting op het advies van de second opinion commissie over de omgevingsvergunning voor renovatie en uitbreiding Amsterdam Museum

Blad

2/3

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01

Commissie voor Second Opinions

Deze omslag is naar onze mening onvoldoende gemotiveerd. Zie de antwoorden op vraag 3, 4 en 5.

De commissie vertrouwt erop u van dienst te zijn geweest met haar toelichting.

Hoogachtend en met vriendelijke groet,

Voor de Commissie voor Second Opinions,
Onno Vlaanderen, voorzitter

p.o. Aniek de Jong, secretaris

Datum

6-5-2024

Dossier

MNH 24-01 OVDvHADJ

Betreft

Nadere toelichting op het advies van de second opinion commissie over de omgevingsvergunning voor renovatie en uitbreiding Amsterdam Museum

Blad

3/3

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
T 072 520 44 59
info@mooinoord-holland.nl
www.mooinoord-holland.nl

NL13RABO 0108 6361 35
BIC: RABONL2U
KVK 41 19 80 31
BTW 0030 24 842 B01